

Texten ingår i Michael Löwys antologi [Marxismen i Latinamerika från 1909 till våra dagar](#)

4.1 Den kubanska revolutionen

*Från Martí till Marx**

Fidel Castro

Talet den 2 december 1961 är ett av den kubanska revolutionens nyckeldokument: det är första gången som Fidel uttryckligen använder sig av marxismen och förklarar sin ideologiska färdväg från den radikala antiimperialismen (Martí) till Marx och Lenin. Det förklarar också varför och hur den kubanska revolutionen växte till socialistisk. I detta tal finns några av de viktigaste castristiska tolkningarna av marxismen: uppfattningen av det politiska landskapet mellan alternativen imperialism och socialism, med intensiv etisk lidelse, som till exempel i hyllningen av Mella, Martínez Villena och Guiteras.¹

Vi tänker att det i praktiken handlar om en verkligt hjältemodig arbetare. Hur arbetade en sådan? Han arbetade på slättlandet i 15 dagar, fick ihop femton eller tjugo peso, köpte salt och lite ister, och gick upp i bergen igen. Och så under många år, utan någon hjälp, för att kunna plocka några första kaffeböner. Men inte bara det: när denne fattigbonde högg ner ett stycke skog, då dök ett par ur lantvärnet upp, och om det inte var lantvärnet, så var det någon från närmaste vaktpost med uppgiften att ta bra betalt för hygget, och stoppa i egen ficka.

Så denne olycksalige fattigbonde som gick ner och arbetade 15 dagar på fälten, slet hårt, för en peso, för att skapa sig en liten kaffeodling, och så kommer ett lantvärnsbefäl, eller en långväga sergeant och skickar på honom någon för att ta betalt varje gång han högg ner några träd.

Dessa fattigbönders problem var att när de skulle sälja kaffebönorna fick de 13 peso, eller kanske 14; de erbjöds lån, till jättehöga räntor. Redan fanns BANFAIC². Så var det, redan fanns BANFAIC, men varifrån fick BANFAIC sina pengar? Och till vem lånade BANFAIC ut pengar? till den bonde som hade en skörd att sälja, som hade haft pengar, nästan kapitalist, eller till den som i sitt anletes svett hade lyckats plantera en halv *caballería* (19 ha) och skörda hundra *quintaler* (460 kilo). Den som skördade hundra *quintaler* fick påfyllning, men den som inte fick ihop till en *quintal* – vilket gällde det stora flertalet fattigbönder – fick inga lån, för de hade inte ägarbevis. BANFAIC krävde ägarbevis till marken, och krävde dessutom att de redan hade en skörd, att de hade kaffeböner att skörda, annars fick de inte låna. Så var läget för fattigbönderna.

Dessutom, när lantvärnet rörde sig i trakterna fick fattigbönderna räkna med att bli av med åtminstone någon prakttupp. Minst sagt! Om de inte tog med sig en griskuling också och så vidare i den stilen. Och allt som såldes till fattigbönderna, såldes till överpris. Och någon skola fanns det inte. Någon lärare fanns inte. Men om fattigbönderna hade vetat vad de hade kunnat göra är det möjligt att de långt tidigare, med några gevär skulle ha gjort sig oberoende i bergen. Förutsättningarna var de bästa. För vilken fattigbonde som helst skulle det ha varit bättre att ta till geväret och göra uppror än att vräkas från marken och slita ut sig i elände.

* Fidel Castro, *La revolución Cubana, 1953-62* [Den kubanska revolutionen, 1953-62], sidorna 394-99, 434-39. Översättning Eva Björklund.

¹ Juan Antonio Mella, studentledare, en av grundarna av Kubas kommunistiska parti 1925, mördad i landsflykt i Mexiko 1929.

Antonio Guiteras, studentledare i upproret mot diktatorn Machado 1930, mördad 1935 i kampen mot Batistadiktaturen.

Ruben Martínez Villena, poet, kommunist, organiserade generalstrejk mot Machadoregeringen 1930, dog i TBC 1934

² BANFAIC, Kubansk jordbruks- och industribank.

Så var de förhållanden vi mötte i Sierra Maestra. Det vill säga: de objektiva förhållandena. Allt det andra – att organisera den militära apparaten, den politiska apparaten, allt! – återstod att göra. Precis så gick det också till på slättlandet. Där byggdes motsvarande organisation upp, men till att börja med en organisation i sin linda, nyfödd, och så klart, den kunde inte förväntas ha samma disciplin som en revolutionär organisation som härdat under många års kamp.

Det är utan tvekan så att många ungdomar på slättlandet kämpade, offrade allt, satte sina liv på spel, och kämpade hjältemodigt. Och, så klart, det var en hjältemodig kamp, men kunde inte, när det gäller resultaten, jämföras med vad vi redan börjat uppnå i bergen.

Det var i bergen kampen skulle utspelas. Så där började vår uppgift att organisera gerillarörelsen, där fick den sina erfarenheter, och samtidigt erövrade den fattigböndernas tillit, för revolutionen. Det var helt logiskt att under de objektiva förhållanden som förelåg i Sierra Maestra, skulle det revolutionära arbetet kunna utvecklas, och kunna, som det verkligen blev, räkna med praktiskt taget enhälligt stöd från Sierra Maestras fattigbönder.

Det vill säga, vi kunde redan räkna med en samhällelig kraft, även om den hade få vapen och otaliga problem. Kampen fortsatte att utvecklas, en andra front upprättades i Las Villaslänet, och sedan en andra front i Orientelänet. Den taktik vi la fram hade segrat. Sakernas utveckling visade att denna väg, under vissa villkor, var den riktiga. Kupptaktikerna började överges. Liksom försöken att organisera styrkor för att erövra makten i frontal kamp, i stort underläge, mot de väpnade styrkorna. Den taktik vi förespråkade ledde till att tyranniets styrkor utmattades.

Det behöver inte sägas att vi på grund av detta hyser djup tilltro till gerillakriget. Vi tror på gerillakriget under de förutsättningar som rådde i vårt land, förutsättningar som liknar de som finns i många länder i Latinamerika. Men ni ska inte tro att vi därför på något sätt försöker främja ... Ni lät mig inte tala till punkt. Vi är på allvar övertygade. Och vi har rätt att tro på detta, för vi har genomlevt denna erfarenhet.

Men det är klart, vi vet att när andra folk som på samma sätt som Kubas förtryckts av imperialismen och kretsarna i dess tjänst, av de militära kasterna, av storgodsägarna, när andra folk som upplever samma sak som Kubas med svältande fattigbönder, utsugna, utan mark, skola, läkare, lån, utan stöd av något slag, när de blir övertygade om det som vi blev övertygade om – och vår övertygelse kom framför allt ur händelseutvecklingens verklighet – är jag övertygad om att det inte finns någon imperialistisk makt, eller reaktionär makt, militär makt, inte ens Natos armé, som kan hålla tillbaka den revolutionära rörelsen.

Vi tror uppriktigt sagt att vi under Kubas förhållanden blev medvetna om en taktik. Och ett bevis är att fienderna försöker tillämpa den. Men med en enda skillnad, en enda skillnad: de försöker genomföra en revolution i fattigbondeområden där storgodsägarväldet och räntebördan upphört och där det finns en lärare i varje kvarter, sjukhus, läkare, lån, bistånd, och där spekulanterna försvunnit, liksom garantiskördarna. Det vill säga: under förhållanden som nu är den fullständiga motsatsen till när vi gjorde revolution.

Så, vi gjorde en revolution under vissa förhållanden, och så kommer kontrarevolutionärerna och försöker kriga under förhållanden som är rena motsatsen till de vi bekämpade. Det vill säga: allt som ledde till att de skulle råka ut för vad som också skedde dem, kort sagt. Där i Sierra Maestra, i de områdena, där de har försökt bygga upp en grupp kontrarevolutionärer, så har de slagits ner på mindre än 48 timmar.

Det vill säga, de kopierade en del, men inte den andra. Den andra kan de inte kopiera, kort sagt. Men de kopierade idén att bygga upp en gerilla mot en fiende. I slutändan kopierade även Pentagon idéerna, men med medaljen upp och ner. Vi behöver inte kopiera någonting, vi

tar sakerna som de kommer helt enkelt och ser hur de utvecklas. Vi vet att Pentagons hela militärvetenskap kommer att gå upp i rök i mötet med verkligheten. Den verklighet som gäller för Latinamerikas folk.

Det finns bara ett sätt att bli av med den revolutionära gerillan, och det är genom att upplösa imperialismens, dess monopol och dess utplundring. Så därför är det ingen som darrar när de hör vad general Taylor, eller vilken annan general som helst som varit i Korea, eller var som helst, predikar på en antigerrillaskola i Panama. Det är bortkastad tid.

Kort sagt: detta är vad de är rädda för, det är vad de visar att de är rädda för. Men de fastnar i önsketänkandet att de kan undkomma folkens revolutionära kamp. Mot folkens revolutionära kamp finns inget att göra. Utom att undanröja de problem som driver folken till revolution. Därför är Taylors alla skolor skrattretande. Vi är säkra på att vilken grupp människors om helst som tar upp kampen, i länder med samma objektiva förhållanden som rådde i Kuba – och jag talar inte om något särskilt land – och denna revolutionära grupp, denna grupp följer de regler som en gerilla bör följa, är vi fullständigt övertygade om att de är gnistan som tänds en präriebrand.

För när det kommer till kritan, vi var en liten tändsticka i en höstack – jag ska inte säga sockerrörsfält, för en tändsticka i ett sockerrörsfält är en allvarlig sak – en tändsticka i en höstack: det var gerillarörelsen, under de förutsättningar som rådde i vårt land. Steg för steg övergick den i hela folkets kamp. Det var folket, hela folket, som gjorde det, det var massorna som avgjorde striden.

När taktiken visade sig hålla började folket att ena sig, alla revolutionärer gick samman, och det blev hela den kubanska revolutionära rörelsens taktik i kampen, alla revolutionärers taktik. Och till slut taktiken för hela folkets kamp.

Och på vilket sätt – även om sanningen är att i slutskedet, i slutet av december, var tyranniets reguljära styrkor rätt så brutna – vad var det som gjorde det möjligt för hela den revolutionära rörelsen att undgå det som nu sker i Dominikanska Republiken³, undvika det som reaktionen och imperialismen alltid försökt göra var som helst i Amerika? Bara en revolutionär medvetenhet som utvecklats i folket, och ett aktivt deltagande av massorna.

Vad var det som fick USA-ambassadens och reaktionens manöver att sjunka ihop som en pannkaka på skolgården? Helt enkelt generalstrejken. Sen behövde inte ett enda skott avlossas. Det var det rätta ögonblicket att utlysa generalstrejken.

Det är utan tvekan så att vi tidigare hade utlyst den för tidigt. Vad vill jag säga med det? Då dominerade subjektiva åsikter, vi kände inte till de objektiva faktorerna. Vår revolution kan visa exempel på allt möjligt. Vi ville att förutsättningarna skulle vara redo: vi ville att vi med ett slagord skulle kunna släppa loss en generalstrejk och tvinga luften ur tyranniet: det var vad vi önskade, vad vi ville. Det som hände var att vi inbillade oss att våra önskningar var verklighet.

Vad är det då en revolutionär måste göra? Tolka verkligheten rätt. Vi tolkade inte denna verklighet rätt och vi begick ett misstag. Resultatet blev att ingen strejk ägde rum, för förutsättningarna hade inte mognat fullt ut, och på grund av den taktik som tillämpades. Sammanfattningsvis, det grundläggande var att läget inte var moget. Revolutionens militära styrkor bestod inte av mer än 200 soldater.

När storstrejken utlystes andra gången kontrollerade vi redan hela län, hela militära fiendeenheter var söndertrasade, till skillnad från förra gången då fienden hela tiden kunde

³ Diktatorn Trujillo mördades 1961, men sonen tog över med USAs stöd och fortsatte terrorn. Massiva protester i oktober stoppades av stridsvagnar, många sköts ihjäl.

röra sig fritt över landet hur de ville och behärska läget. När strejken lanserades andra gången var parollen den rätta och då uppnåddes målet, helt enkelt, strategin: att med massorna erövra den revolutionära makten. Detta är vad som skiljer en sant revolutionär rörelse från en statskupp.

Vad var det som hade mobiliserat massorna? Gerillakampen blev en mobiliserande faktor som skärpte kampen, förtrycket, skärpte motsättningarna inom regimen, och helt enkelt ledde till folkets maktövertagande: massorna tog makten. Detta var den första grundläggande faktorn.

Den militärapparat, den kraft och det maskineri som hade hållit regimen under armarna, kunde tillintetgöras. Det vill säga, en rad revolutionära lagar instiftades: för det första, massornas maktövertagande, och för det andra att privilegieregimens apparat, dess militära maskineri tillintetgjordes.

Vad är det som styr imperialismens reaktion? Vad är det den försöker bevara i alla slags kriser? Latinamerikas historia är full av exempel: det de till varje pris försöker bevara är militärapparaten, systemets militära maskineri. Varken imperialismen eller härskarklasserna bryr sig i slutändan om vem som är president, vem som är kongressledamot eller senator.

Det är klart att det intresserar imperialismen och härskarklassen att presidenten om möjligt inte är uppenbart tjuvaktig, att han om möjligt ska vara ärlig, att pengarna investeras rätt i härskarklassens intresse, att den offentliga förvaltningen fungerar hederligt och till sist föredrar de en regering som roffar åt sig mindre än en som roffar åt sig mer.

Vad är viktigt för imperialismen? Så klart en regering som garanterar dess monopolvinster. Sen kan han heta Pérez Jiménez eller Rómulo Betancourt⁴. De kan duga som exempel. [...]

När det gäller världshistoriens utveckling, när det gäller den stora kraftansträngning alla folk gör för att befria sig från hunger, elände, utsugning, kolonialism, diskriminering – som folken kämpar mot i Asien, Afrika, Latinamerika – skulle vi ju aldrig medvetet ha kunnat stå på imperialismens sida. Det är möjligt att många människor, fullproppade med Det Bästa⁵, USA-filmer, Life och UPI och AP-telegram, som har spritt så många lögner, börjar tro att USAs politik är den rätta, ädla och medmänskliga, så som den framställs.

Hur kan någon som idag förstår, som kan analysera, som idag inser vad som sker i hela världen ärligt ta ställning för imperialismens politik?

Självklart skulle vårt land, inte bara utifrån sina nationella värderingar och känslor, utan också utifrån människans universella intressen, inte någonsin kunna ta ställning för den politiken, utan bara för den politik som landet idag för till försvar för alla folks rättigheter, överallt. Det är möjligt att det fortfarande finns de som kan inse detta, men inte ser de ekonomiska faktorerna. De som inte inser att vårt land måste välja mellan två politiska vägar: kapitalismens politik, imperialismens politik eller den antiimperialistiska politiken, socialismens politik.

Det är viktigt att komma ihåg att det inte finns någon medelväg mellan kapitalism och socialism. De som försöker hitta ett tredje förhållningssätt, går i en falsk, utopisk fälla. Det skulle vara detsamma som att inte bry sig, och därmed bli imperialismens medskyldiga. Det är uppenbart att de som förhåller sig oberörda inför Algeriernas kamp blir den franska kolonialismens medskyldiga. Den som förblir oberörd inför USAs ingripande i Dominikanska Republiken blir medskyldig. Den som inte bryr sig om den förföljelse som förrädaren Rómulo Betancourt satt igång mot arbetarna och studenterna i Venezuela - samma arbetare och

⁴ presidenter i Venezuela

⁵ Det Bästa, Readers Digest, utgiven i USA sedan 1922, spridd i stora delar av världen, på många språk, påtagligt US-propagandistisk.

studenter i Venezuela som försvarar oss – blir medskyldig till förtrycket. Den som förblir oberörd inför Franco i Spanien, inför det faktum att de tyska krigsherrarna, de nazistiska officerarna idag är beväpnade och kräver kärnvapen, och de som förblir oberörda inför det som sker i södra Vietnam, det som sker i Kongo, det som sker i Angola, de som förblir oberörda och som inför allt detta försöker inta en tredje hållning, i verkligheten i praktiken anpassar sig till och blir imperialismens medskyldiga.

Det finns några – de anser sig vara mycket förståndiga – som menar att den kubanska revolutionen borde ha tagit emot pengar både från jänkarna och från ryssarna, som de säger.

Det vill säga, de saknas inte som predikar en avskyvärd, feg, gnidig och lågsint hållning. Det vill säga: att sälja sig, sälja landet, som vilken vara som helst, till imperialismens intressen. Försöka hota imperialismen med vänskap med Sovjetunionen, det vill säga uppträda som utpressare. Och här har de funnits som framfört utpressningstanken.

Men hur, hur i hela världen, utpressning, hur? Hur skulle en sådan utpressningsidé tillämpas? Det vore ingen utpressning. Det skulle dessutom innebära att bevara det status quo som rådde i vårt land, och att respektera alla imperialismens intressen, alla dess tusentals caballerier mark, alla dess sockerbruk, dess elektriska ”bläckfisk”⁶, dess telefonbolag, dess kontroll över vår inhemska och utlandshandel, och bankerna. Och dessutom skulle varje land som beslutade sig för att befria sig från USAs handelsmonopol, som beslutade sig för att genomföra en jordreform, som beslutade sig för att ha en egen industri, att ha en oberoende politik, behöva ta kamp mot imperialismen.

Det vill säga, att revolutionen antingen skulle vara en revolution eller förräderi. Revolutionen måste välja mellan två begrepp: förräderi eller revolution.

Och vi, som kommer ihåg alla de som dött för denna revolution, kommer ihåg våra kamrater som stupat i kampen, liksom alla de revolutionärer som måste ha kommit ihåg de som stupade alltsedan Guiteras, Martinez Villena – även om Martinez Villena inte mördades utan dog till följd av den katastrof som kampen blev – Mella, alla dessa revolutionärer. De som inte tänkte framåt på dagens revolutionärer, de som tänkte på Martí; Martí som också var genialt framsynt.

Varför, vilken var Martí's förtjänst, det vi beundrar hos Martí? Var han marxist-leninist? Nej, han var inte marxist-leninist. Om Marx sa Martí att han kände all sympati för honom, för han ställde sig på de fattigas sida.

För Kubas revolution då var en nationell befrielserevolution, mot spanska kolonialmakten, det var inte en samhällelig revolution, det var en revolution som först och främst kämpade för nationellt oberoende. Och ändå sa Martí då, i det historiska skedet, om Marx: ”eftersom han ställde sig på de fattigas sida förtjänar han min respekt.”

Vad mer insåg Martí för framtiden? Den framsynthet som då, 1895, var genial. Han såg den nordamerikanska imperialismen, redan innan den hade börjat bli imperialistisk. Det är att ha en långsiktig medvetenhet.

För den nordamerikanska imperialismen börjar utvecklas kraftigt efter ingripandet i Kuba, då den tog makten över praktiskt taget alla landets tillgångar, och la beslag på Puerto Rico, la beslag på Filippinern. Så inleds den nordamerikanska kapitalismens imperialistiska stadium.

Martí förutsåg 1895 USAs utveckling till imperialistisk stormakt. Och han skriver och varnar folket för detta, och uttalar sig mot detta. Se hur Martí i verkligheten var en genial

⁶ uttryck för stora transnationella bolag

revolutionär som år 1895 insåg imperialismens utveckling redan innan USA hade börjat manifesteras sig som en internationell stormakt.

Så vi måste tänka på alla som stupat, alla som dött, alla som har kämpat. Vad kämpade de för? För att jänkarnas elbolag skulle fortsätta vara USA-bolag? För att Atlantica del Golfos⁷ 18 tusen caballerier mark skulle fortsätta i utländska händer? För att våra fattigbönder skulle fortsätta ett liv i elände? För att de skulle fortsätta utan mark, fortsätta hungra, att våra fattigbönder skulle fortsätta sina liv i elände? För att bankerna skulle stanna i utländska händer? För att hundratals miljoner US-dollar skulle sugas ut ur vårt land varje år? För att våra fattigbönder skulle förbli utan skolor, utan sjukhus, utan bostäder, bo i baracker, i slumkvarter? För att vårt folk skulle fortsätta på detta sätt, 50 år efter att ha trott sig ha erövrat sitt oberoende?

Men jag behöver predika för revolutionärer. Och det kanske redan är onödigt att tala om detta. Men vi måste tala om det också för de okänsliga, de oberörda, de förvirrade, de som inte förstår varför det ena är bättre än det andra.

Skulle alla dessa människor ha dött för att storgodsägarna ska fortsätta äga tusentals caballerier mark? Vem som helst kan inse att svaret är nej: vem som helst förstår att revolutionens ledare skulle ha varit förrädare om de hade gjort en revolution, om de hade lett så många ungdomar i strid och kamp, om de hade offrat så många liv för en sådan sak. För så föga ära hade det inte varit värt att en enda kuban gått i döden! För så föga ära hade det inte varit värt att höja ett enda vapen! Att ta till vapen, strida, kämpa, lida det vårt land har fått lida, det måste ha varit för något mycket större.

Men några tänkte sig att dessa människor dött just för att låta utsugningssystemet fortsätta, för att ett tusental familjer skulle fortsätta leva som prinsar i våra huvudstäder, i alla våra städer, så att utsugningsregimen skulle bli kvar, hungern, eländet, diskrimineringen, övergreppen. Det var vad en del hade tänkt sig. Och de trodde att revolutionen skulle kunna innebära just det. Det fanns de som i sista stund till och med köpte lite aktier och gjorde annat för den saken. Det var ett stort misstag! Ett stort misstag att tro att vissa landvinningar vårt land gjort, sådana som till och med går tillbaka till kriget 1895, skulle kunna sopas bort och sakernas tillstånd förbli som de var!

Det är klart att denna hederliga politik, denna revolutionära politik, denna politik som är vad landet behöver, som stämmer med de underutvecklade och utsugna folkens intressen i hela världen, som stämmer med nationens intressen och heder, är inte enkel att genomföra. Den kommer att kräva uppoffringar. För om vi vill befria folket från kulturlösheten, arbetslösheten, hungern, eländet och utveckla vår ekonomi, ha en egen ekonomi, en oberoende ekonomi, och tillsammans med en oberoende ekonomi en oberoende politik som gör slut på arbetslösheten, kulturlösheten, eländet, efterblivenheten, fattigdomen, okunnigheten, sjukdomarna, den olycka som största delen av vår befolkning lever i, måste vi genomföra en konsekvent revolutionär politik. Och det innebär att med alla krafter ta strid mot imperialismen. Och det är vad vi har gjort.

Vi som leder revolutionen är så klart revolutionärer. Om vi inte vore revolutionärer skulle vi helt enkelt inte ha gjort någon revolution. Det jag vill säga med detta är att revolutionärerna och folken tillsammans, det vill säga folkens stora utsugna massa, är beredda att göra de uppoffringar som behövs och betala det pris som krävs för allt detta.

⁷ USA-bolag verksamt i Kuba

Till en soffliggare, en som inte bryr sig, en utan medkänsla, en korrumperad skulle det kunna sägas att det bästa är att inte skapa problem, att det bästa är att respektera deras intressen, helt enkelt. Till en sån kan det behöva sägas, och de behöva säga sig själva.

Vårt val stod mellan att stanna kvar under imperialismens herravälde, utplundring och fräckhet, fortsätta stå ut med jänkarnas ambassadörer och följa deras order, hålla kvar vårt land i det elände det befann sig i, eller göra en antiimperialistisk revolution, och göra en socialistisk revolution.

Några andra alternativ fanns inte. Vi valde den enda hedervärda vägen, den enda väg vi kunde följa i trofasthet mot vårt fosterland, i enlighet med våra mambisers⁸ tradition, i enlighet med den tradition som alla skapat som kämpat för vårt lands väl. Det är den väg vi valt: den antiimperialistiska kampens väg, den socialistiska revolutionens väg. För det fanns inte heller något annat ställningstagande. För det fanns inte heller någon annan hållning att ta. Varje annan hållning vore falsk, och orimlig. Och vi skulle aldrig kunna inta en sådan hållning, vi skulle aldrig vackla. Aldrig någonsin!

Imperialismen bör inse – för allt framtid – att den aldrig har något att hämta här, och imperialismen måste förstå att hur stora svårigheter vi än stöter på, hur svår vår kamp för att bygga vårt land än blir, för att bygga vårt lands framtid, för att skapa en historia värdig vårt fosterland. Imperialismen bör inte nära några som helst förhoppningar att kunna ändra på oss.

Många som tidigare inte förstod detta, förstår det idag. Och allt fler kommer att förstå. För oss alla blir allt detta allt klarare, allt mer uppenbart, allt mer odiskutabelt.

Detta var den väg revolutionen måste följa: den antiimperialistiska kampens väg, socialismens väg. Det vill säga: nationalisering av storindustrin och handeln. Nationalisering och samhällsägande av de grundläggande produktionsmedlen, och en planerad utveckling av ekonomin i den takt som vi kan med våra tillgångar, och med det utländska bistånd vi erhåller. Där har vi en annan faktor som har varit till stor fördel för vår revolution, att vi kan räkna med ett bistånd och en solidaritet som tillåter oss att gå vidare med vår revolution utan de väldiga uppoffringar som andra folk varit tvungna att göra.

Revolutionen måste vara antiimperialistisk och socialistisk. Bra. Den antiimperialistiska och socialistiska revolutionen kan bara vara en och samma revolution, för det finns ingen annan. Detta är mänsklighetens stora dialektiska sanning: imperialismen och mot den socialismen. Resultat: socialismens seger, och nästa högre skede; att övervinna kapitalismens och imperialismens skeden, upprätta socialismens skede, och sedan kommunismens.

Det är inget någon behöver frukta, det blir ingen kommunism – om det är så att någon antikommunist tror det – förrän om åtminstone 30 år.

Och så att även våra fiender ska förstå hur marxismen är, kort sagt, och helt enkelt, att det inte går att hoppa över historiska etapper. Kanske skulle några underutvecklade länder idag kunna koppa över etappen att bygga kapitalismen. Det vill säga, ett land kan inleda sin ekonomiska utveckling med planering och på den socialistiska vägen, men de kan inte hoppa över socialismen. Först efter 40 år kan själva Sovjetunionen inleda uppbygget av kommunismen och hoppas kunna ha avancerat på den vägen inom 20 år. Så vi befinner oss i det socialistiska uppbyggnadsskedet.

Och socialismen. Vilken socialism är det vi bör tillämpa? Den utopiska socialismen? Vi måste helt enkelt tillämpa den vetenskapliga socialismen. Det var därför som jag inledde med att uppriktigt säga att vi har tilltro till marxismen, att vi tror att det är den mest rättvisande teorin,

⁸ Mambiser, de kubanska soldaterna i de väpnade upproren mot Spanien 1868-98.

mest vetenskapliga, den enda verkliga teorin, den enda sant revolutionära teorin. Och det säger jag här med stor tillfredsställelse, och fullständigt förtroende: jag är marxist-leninist, och kommer att förbli marxist-leninist till min sista levnadsdag.

Översättning (från spanska): *Eva Björklund*